

Как известно, прогрессивный век компьютеров, распространение простых и эффективных программных продуктов делает прогнозирование, применение экономических моделей и планирование широко доступными.

Нужно лишь знать, какую модель финансового механизма выбрать, какой программный продукт применить. Но для реалистичного планирования необходимо понимать суть процессов, протекающих в экономике, ситуацию, складывающуюся на предприятии. Это непростые проблемы. Выбрать методы прогнозирования, оценить управленческую ситуацию помогают знания и опыт квалифицированных специалистов в области прогнозирования и управления.

ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТІВ КОНКУРЕНЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Кириченко Л. М., асистент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

Ринкове економічне середовище є відображенням механізму збалансування господарських відносин та соціально-економічних інтересів суб'єктів ринку. Механізм збалансованої дії ринку є ефективним за умови використання конкуренції та передбачає інтенсивний розвиток конкурентоспроможних підприємств.

Широкомасштабний і випереджувачий розвиток внутрішньої торгівлі, який відбувається в умовах поглиблення ринкових відносин, лібералізації і демонополізації, все більше базується на засадах конкуренції. Конкуренція активізує діяльність суб'єктів ринку, стимулює їх пошук до нових форм і методів торгівлі та відіграє особливу роль в інституційній організації обігу товарів та послуг і визначає динаміку, кількісні та якісні параметри торговельної діяльності.

Глобалізація товарних ринків, інтеграція України у міжнародні торговельно-економічні зв'язки суттєво посилюють роль конкуренції і об'єктивно сприяють формуванню інтенсивного конкурентного середовища.

Формування конкурентного середовища може здійснюватися двома шляхами: реформуванням існуючих підприємств і створенням нових.

Перший шлях передбачає : демополізацію; роздержавлення і приватизацію; залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для структурної перебудови підприємств; диверсифікацію.

Другий шлях ставить за мету сприяння розвитку малого і середнього бізнесу; залучення вітчизняних та іноземних інвестицій для створення нових підприємств, а також реструктуризації застарілих, тих, які вимагають повного оновлення.

Проте, з перших кроків ринкових перетворень стало зрозуміло, що конкурентні відносини, які складаються у транзитивних економіках, потребують відповідного інституційного оформлення, оскільки поза таких інститутів вони замість конструктивної сили перетворюються на деструктивну. Тому, одним з визначальних моментів розвитку конкурентних відносин в Україні стало формування інститутів конкуренції.

Сьогодні, коли більшість українських підприємств вже відчувають конкурентний тиск, ще існують значні інституційні обмеження конкуренції, які виникають через недосконалість ринкових інститутів. Такий стан речей негативно впливає на міжгалузеву і внутрішньогалузеву конкуренцію, що заважає досягненню комплексної ефективності економіки і вільному руху капіталів.

Існує два типи інститутів конкуренції: обмежувальні, що безпосередньо обмежують дію монополістичних утворень в економіці та сприяючі, що допомагають розвитку конкурентних відносин опосередковано, через прийняття законодавчих актів.

Сукупність інститутів конкуренції та організацій, що забезпечують їх імплементацію, охорону і розвиток, являє собою інституційне середовище, що безпосередньо впливає на розвиток конкуренції в економіці певної країни. Враховуючи чинник інституційного середовища, характер взаємозв'язку між конкурентними відносинами і конкурентним середовищем приймає вигляд моделі «інституційне середовище – конкурентне середовище – конкурентні відносини».

Умови створення інститутів конкуренції в Україні суттєво відрізнялися від традиційних умов їх формування. Так, інститути конкуренції в Україні почали формуватися: по-перше, за відсутністю ринкових відносин; по-друге, за відсутністю конкуренції; по-третє, за наявністю сформованої державної монополії; по-четверте, за надмірної концентрації виробництва, вузької спеціалізації підприємств і географічної обмеженості ринків.

Сучасний етап розвитку конкурентної політики в Україні об'єк-

тивно вимагає зміни її орієнтації, насамперед, в напрямках: формування «правила раціональності» в антимонопольному регулюванні, яке передбачає перехід від боротьби з монополізмом до захисту економічної конкуренції.

Література

1. Балакірева, О. М. Розвиток підприємництва в Україні: інституційне середовище та громадська думка населення / О. М. Балакірева // Економіка і прогнозування. – 2008. – № 2. – С. 7–23.
2. Попов Е. Миниэкономические институты / Е. Попов // Вопросы экономики. – 2005. – № 12. – С. 96–105.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЕКТНОЇ ДОКТРИНИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Кушнір Л. Л., к. е. н., доцент

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», м. Полтава

Протягом двох останніх десятиліть наше суспільство, скероване за неоліберальною моделлю економічного розвитку, неухильно віддалялося від можливості вирішення своїх проблем на основі проектної доктрини ведення суспільного господарства. Домінування так званого Вашингтонського консенсусу, нерозуміння того, що вік ринкового фундаменталізму давно минув, сприяли глибокому укоріненню в економічній політиці української держави ідеї необмеженої лібералізації суспільного господарства. Такий стан речей негативно позначився на ідеології державного управління, роль якого нині зведено лише до різних форм бюджетної підтримки, з чим принципово не можна погодитись з огляду на існуючий вітчизняний та зарубіжний досвід.

В економіці радянського періоду сталість соціально-економічного розвитку підтримувалась завдяки активному використанню в практиці державного управління проектної основи. Методологічним підґрунтям для її запровадження виступила теоретична концепція загальнодержавного планування народного господарства, яка з середини ХХ ст. трактується західною управлінською наукою як невід'ємний елемент будь-якої економічної системи і в цій ролі продовжує зміцнювати свої позиції. Не дивлячись на це, на теренах колишнього СРСР і в Україні продовжують мусирувати тезу, що відновлення інституційних засад планової економіки в якості основи економічної системи неможливе і